

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTITIEI

*Anexa nr.1
la Hotărîrea Consiliului INJ
nr.12/10 din 31 octombrie 2014*

CURRICULUM la disciplina

„DREPTUL CONCURENȚEI”

(candidați la funcții de judecător și procuror)

AUTOR:
*Valentina NOVAC,
Consultant independent
în domeniul concurenței, formator INJ*

_____ AVIZAT
Mariana PITIC, șefa Direcției instruire și cercetare

CHIȘINĂU, 2014

I. PRELIMINARII

Respectarea legislației concurențiale devine una din principalele preocupări a unei societăți bunăstarea și dezvoltarea căreia este subordonată funcționării economiei de piață.

Constituția Republicii Moldova stabilește că economia țării este de piață și că statul trebuie să asigure protecția concurenței loiale. Ansamblul normelor juridice de conduită a participanților la piață, precum și a statului în cazul intervenției în activitatea acestora au format o ramură de drept aparte, numită Dreptul concurenței. Maturitatea cu care societatea se îngrijește de existența unei competiții bazate pe onorarea normelor concurențiale depinde în mare măsură și de competențele judecătorilor, procurorilor în domeniul Dreptului concurenței. Cunoașterea Dreptului concurenței și abilitatea judecătorilor, procurorilor, de a valorifica în practică cunoștințele specifice acestuia, constituie condiții vitale pentru garantarea finalității aplicării legislației concurențiale, aprecierea efectului ei lucrativ, identificarea performanțelor autorității de concurență.

Prezentul curriculum este elaborat cu considerarea informațiilor actualizate, necesare candidaților la funcția de judecător, procuror în calitate de suport pentru însușirea materiei concurențiale, înțelegerea reglementării raporturilor privind reprimarea practicilor anticoncurențiale, combaterea concurenței neloiale, autorizării concentrărilor economice și ajutoarelor de stat. Totodată prelegerile și seminarele vor contribui la dezvoltarea abilității de utilizare a cunoștințelor în practică.

Regulile naționale de concurență au fost supuse începând cu vara anului 2012 unei reforme de proporție prin armonizarea dreptului aplicabil în Republica Moldova la cel comunitar. În acest context modulul prezentat este dedicat studierii legislației concurențiale în vigoare, identificării problemelor teoretice și practice proprii implementării respectivei, conștientizării importanței rolului judecătorilor, procurorilor în asigurarea funcționalității cadrului juridic consacrat protecției concurenței.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei “Dreptul concurenței” audientul va obține următoarele competențe:

- înțelegerea semnificației și obiectului de reglementare ale Dreptului concurenței;
- utilizarea corectă a noțiunilor autonome ale domeniului concurenței (întreprindere, piață relevantă, control, acord, poziție dominantă, concentrare economică, ajutor de stat, inspecție, ș.a.);
- accesarea izvoarelor dreptului concurenței de nivel comunitar și național;
- distingerea atribuțiilor Consiliului Concurenței de cele ale regulatorilor de piață;
- cunoașterea normele de drept material și cele de drept procesual proprii dreptului concurenței;
- identificarea normele aplicabile examinării și soluționării diferitor cazuri de încălcare a legislației concurențiale;
- aprecierea exercițiului de probațiune a faptelor care au ca obiect sau efect restrângerea, împiedicarea sau denaturarea concurenței.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei „Dreptul concurenței” audientul va fi capabil să:

- să determine specificul Dreptului concurenței;
- să utilizeze corect vocabularul profesionist propriu Dreptului concurenței;
- să aprecieze corectitudinea delimitării pieții relevante;

- să distingă practicile anticoncurențiale care au ca obiect restrângerea, împiedicarea sau denaturarea concurenței de practicile anticoncurențiale care au ca efect restrângerea, împiedicarea sau denaturarea concurenței;
- să categorisească acordurile anticoncurențiale;
- să estimeze corectitudinea stabilirii poziției dominante a întreprinderii pe piața, inclusiv aplicarea prezumției pentru demonstrarea existenței acesteia;
- să identifice formele de abuz de poziție dominantă;
- să distingă acțiunile unilaterale de restrângere, împiedicare sau denaturare a concurenței de cele coordonate;
- să aprecieze întrunirea condițiilor pentru exceptarea acordurilor anticoncurențiale de la regula generală de interdicție, precum și pentru justificarea comportamentului abuziv al dominantului;
- să recunoască formele de concentrări economice și efectele acestora asupra piețelor;
- să identifice operațiunile ce constituie concentrări economice și reglementarea la care sunt supuse;
- să identifice operațiunile ce nu constituie concentrări economice;
- să identifice părțile implicate în concentrare economică;
- să recunoască formele ajutorului de stat;
- să distingă ajutorul de stat compatibil cu mediul concurențial și ajutorul de stat care poate fi compatibil cu mediul concurențial
- să identifice măsurile de sprijin ce nu constituie ajutor de stat
- să identifice ajutorul de stat acordat ilegal și ajutorul de stat utilizat abuziv;
- să definească acțiunea de concurență neloială;
- să explice dreptul la acțiune în concurență neloială;
- să categorisească acțiunile de concurență neloială;
- să aprecieze corectitudinea tragerii la răspundere pentru încălcarea normelor materiale și de procedură ale legislației concurențiale
- să soluționeze cauzele obiectul cărora sunt deciziile și/sau prescripțiile luate de Plenul Consiliului Concurenței în conformitate cu atribuțiile acestuia.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Dreptul concurenței	Novac Valentina	I	14	4	10	Colocviu diferențiat

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore practice
1.	Practici anticoncurențiale	2	2
2.	Concentrări economice. Ajutoare de stat.	2	2
3.	Piața relevantă și puterea de piață		2
4.	Concurența neloială		2
5.	Funcționarea autorității de concurență		2
TOTAL		4	10

<p>con condiționată, refuz; dispunerea măsurilor interimare.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Testul juridic pentru cazurile de concentrări economice. 4. Restabilirea situației anterioare. 5. Ajutor de stat - aspecte generale, forma ajutorului de stat. 6. Reglementarea ajutoarelor de stat: notificare, examinare, autorizare, monitorizare. 7. Identificarea ajutorului de stat compatibil cu mediul concurențial și ajutorului de stat care poate fi compatibil cu mediul concurențial. 8. Ajutorul ilegal și ajutorul acordat abuziv. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Operațiuni ce nu constituie concentrări economice. 2. Evaluarea concentrărilor economice orizontale. 3. Evaluarea concentrărilor economice verticale. 4. Stabilirea întreprinderilor implicate în concentrarea economică. Calculul cifrei de afaceri. 5. Sancționarea operațiunilor de concentrare economică. 6. Măsurile de sprijin ce nu constituie ajutor de stat. 9. Evaluarea compatibilității ajutorului de stat cu mediul concurențial 7. Examinarea cazurilor de încălcare a legislației din domeniul ajutorului de stat și răspunderea pentru încălcare. 	<p>Proiector, laptop</p> <p>Seminare Activități de formare în perechi/grup Participare la dezbateri pe marginea întrebărilor formulate de formator, precum și de audienți Discutarea exemplurilor concrete</p>	<p>generate de dificultatea înțelegerii materiei sau identificarea unor situații-probleme.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i> Lectura problematizată Studii individuale Soluționarea spețelor</p>
<i>Tema 3. Piața relevantă și puterea de piață</i>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Piața relevantă și concurența. 2. Piața produselor. 3. Piața geografică. 4. Determinarea pieții relevante: elemente procedurale și probatorii. 5. Calcularea cotelor de piață. 6. Evaluarea puterii de piață. 	<p>Seminare Participare la dezbateri pe marginea întrebărilor formulate de formator, precum și de audienți Discutarea exemplurilor concrete</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i> Lectura problematizată Studii individuale Soluționarea spețelor</p>
<i>Tema 4. Concurența neloială</i>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Combaterea concurenței neloiiale. Specificul normelor juridice naționale. 2. Dreptul la acțiune în concurență neloială. 3. Clasificarea acțiunilor de concurență neloială 	<p>Seminare Activități de formare în perechi/grup Participare la</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i> Lectura problematizată Studii individuale Soluționarea</p>

interzise conform Legii concurenței nr.183 din 11.07. 2012. 4. Investigarea acțiunilor de concurență neloială. 5. Răspunderea pentru concurență neloială.	dezbateri pe marginea întrebărilor formulate de formator, precum și de audienți Discutarea exemplelor concrete	spețelor
Tema 5. Funcționarea autorității de concurență		
<i>Ore practice</i>		<i>Ore practice</i>
1. Autoritatea de concurență– statutul, structura, colaborarea cu alte autorități. 2. Atribuțiile și funcționarea Consiliului Concurenței. 3. Forma și modul de adoptare în Plen al actelor administrative ale Consiliului Concurenței. 4. Modul de atacare al actelor administrative ale Consiliului Concurenței. 5. Modul de executare al deciziilor și al prescripțiilor; Urmărirea executării măsurilor aplicate.	Seminare Activități de formare în perechi/grup Participare la dezbateri pe marginea întrebărilor formulate de formator, precum și de audienți Discutarea exemplelor concrete	Lectura problematizată Studii individuale Prezentarea referatului la tema: “Competența instanțelor judecătorești la soluționarea cauzelor obiectul cărora sunt deciziile și/sau prescripțiile luate de Plenul Consiliului Concurenței”

VII. EVALUAREA

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

- participarea audienților în cadrul seminarelor;
- realizarea activităților individuale/în grup;
- răspunsuri verbale, participare la dezbateri/studii de caz, discutarea exemplelor concrete, soluționarea spețelor;
- pregătirea unui referat pe o problemă propusă pentru activitățile individuale.

B. Evaluarea finală se va efectua prin colocviu diferențiat, în bază de test, care va conține întrebări teoretice și practice în domeniul Dreptului concurențial, cu considerarea rezultatelor evaluării continuă.

II. BIBLIOGRAFIE

Acte legislative și normative naționale

1. Constituția Republicii Moldova din 29.07.94 // MO, 12.08.1994, nr.1.
2. Legea concurenței nr.183 din 11.07.2012 //MO 2012 nr.193-197.
3. Legea nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat// MO 2012 nr. 166-169a.
4. Hotărârile Consiliului Concurenței pentru executarea Legii concurenței nr.183 din 11.07.2012
<http://competition.md/official-documents/competition/legal-framework/instructions-and-regulations.html>.

5. Hotărârile Consiliului Concurenței privind evaluarea compatibilității cu mediul concurențial normal a fiecărei categorii de ajutor de stat prevăzute la alin. (1) al art.5 al Legii nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat – <http://competition.md/official-documents/state-aid/cadrul-legal/regulamente-si-instructii.html>.

Legislația comunitară

http://ec.europa.eu/competition/index_en.html.

Jurisprudența/Practica Judiciară

6. Hotărârile și deciziile Curții Supreme de Justiție pe dosare concrete.

7. Jurisprudența Curții Europene de Justiție în domeniul concurenței - <http://ec.europa.eu/competition/court/index.html>.

Literatură didactică și științifică

8. Lucia Irinescu. Dreptul concurenței. Suport curs. Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași, 2012-2013.

9. Coman Giorgiu . Concurența în drept intern și european. Editura Hamagiu, București, 2011.

10. Dreptul Uniunii Europene în domeniul concurenței. Jurisprudența recentă a curții de la Luxemburg. București, Editura C.H. Beck, 2010.

11. Valentin Korah. An Introductory Guide to EC competition Law and Practice. Hard Publishing, 2007.

12. Mihai Emilia. Dreptul concurenței. Editura ALL Beck, București, 2004.

13. Mihai Emilia. Concurența economică. Libertate și constrângere juridică. Editura Lumina Lex. București, 2004.

14. Eminescu Yolanda. Concurența neloială. Editura Lumina Lex, București, 2004.

15. State Aid Manual of Procedures Internal DG Competition working documents on procedures for the application of Articles 107 and 108 TFEU. Luxembourg, Publications Office of the European Union, 2013.

16. Antitrust Manual of Procedures Internal DG Competition working documents on procedures for the application of Articles 101 and 102 TFEU. European Union, 2012.